

EVIDENȚA ȘI OCROTIREA STAȚIUNILOR ARHEOLOGICE

BOGDAN FILIPESCU

**Muzeul județean Ilfov — Oficiul
pentru patrimoniul cultural național**

Organizarea acestei manifestări științifice are loc într-un moment în care ansamblul activităților și serviciilor cuprinse în sistemul patrimoniului cultural național cunoaște o dezvoltare accelerată atât în direcția aprofundării domeniilor deja cristalizate cât și prin extinderea ariei de preocupări pe noi planuri. Materialul de față își propune să prezinte unele aspecte ale raportului dintre evidența și ocrotirea stațiilor arheologice, cu punerea accentului asupra locului și rolului evidenței în politica de patrimoniu. Abordarea acestei teme este cu atât mai necesară cu cât, în momentul de față, accentul activităților din sistem cade pe domeniul evidenței. Aprecierile și concluziile noastre se bazează și se exemplifică în primul rând cu situația din județul Ilfov. Pentru a nu da naștere la confuzii și înțelegeri eronate doresc să precizez că termenul de stațiune arheologică, folosit de noi, se referă atât la rezervațiile constituite sau în curs de constituire cât și la situările identificate sau potențiale, la șantierele arheologice sau la zonele rămase după epuizarea cercetării.

Ocrotirea stațiilor arheologice care implică, în sensul larg al cuvântului, întregul complex de activități al politicii de patrimoniu, pornind de la identificare și mergând pînă la valorificarea complexă, se sprijină pe cadrul juridic datărinat, în principal, de Legea nr. 63 din 1974 și H.C.M. nr. 661 din 1955. În aplicarea acestei politici, specialiștii ce alcătuiesc personalul operativ din sistem se bazează pe metodologia de lucru elaborată de Consiliul culturii și educației socialiste — Direcția economică și a patrimoniului cultural național.

Procesele contemporane de urbanizare și industrializare determină distrugerea unui mare număr de stațiuni arheologice. Limitarea acestui proces reclamă intervenții rapide, competente și eficiente. Complexitatea și varietatea situațiilor cer rezolvări originale, punînd la grea încercare capacitatea organizatorică a oficiilor. Rezultatele obținute pînă acum sînt bune, dar ar putea fi cu mult mai fructuoase dacă intervențiile noastre s-ar putea sprijini pe o bază mai solidă, adică pe instrucțiuni precise, care să nu ocolească nici interdependențele cu legislația

economică în vigoare și nici aspectele practice (bornări, împrejurări, cointeresarea factorilor locali sau centrali, colaborarea cu organul de mișcare etc.).

În condițiile industrializării susținute din patria noastră, atunci când marile sisteme de irigații se construiesc în ritm rapid și când îmbunătățirile funciare capătă o tot mai mare amploare, evidența stațiilor arheologice ajunge să se realizeze concomitent cu apărarea lor. Din această cauză evidența capătă statutul de primordialitate a politicii de patrimoniu în raport cu cercetarea sau valorificarea. Ea trebuie să îmbrace forme elastice, capabile să se adapteze ușor la schimbările rapide din teritoriu. De asemenea ea trebuie să fie realizată global și în etape succesive, din ce în ce mai complexe, astfel ca în orice moment să poată asigura o privire de ansamblu, omogenă, asupra domeniului. Aceste concluzii se impun datorită situației din județul Ilfov, un județ cu o agricultură în plină industrializare. Din această cauză devine evident că o completare exhaustivă a fișei de topografie arheologică nu este oportună și nici eficientă. E de preferat o indexare sumară a tuturor stațiilor arheologice, indexare realizată direct pe fișele analitice. Atunci când frecvența semnalărilor de noi stațiuni va scădea, centrul de greutate al activităților de evidență s-ar putea muta spre desăvârșirea completării fișelor cu informații și material anex.

Evidența, oricât de sumară ar fi, presupune rezolvarea unei serii de probleme importante, legate mai cu seamă de aspectele tehnice. Astfel, și în domeniul arheologiei, ca și în celelalte domenii se impune cristalizarea și unanim acceptarea limbajelor controlate. În acest sens compartimentul de evidență a patrimoniului cultural național din cadrul Consiliului Culturii și Educației Socialiste poate interveni asigurând cadrul organizatoric necesar și sprijinind acțiunea de elaborare a limbajelor controlate. După stabilirea fondului principal de termeni univoce și a sintaxei lor, din cadrul rubricilor respective, se poate trece la o etapă superioară, adică la prelucrarea automată a informației cu ajutorul calculatorului electronic.

Evidența șantierelor arheologice ridică un set special de probleme determinate de specificul cercetării, mai bine zis de specificul organizării cercetării în țara noastră. Șantierele, la fel ca orice stațiune arheologică, trebuie să fie luate în evidența de patrimoniu cultural național, evidență care pretinde date certe și univoce. Completarea unor rubrici solicită date cu privire la istoricul cercetărilor, date care se găsesc în documentele de șantier atât de greu accesibile. Fișa de topografie arheologică face trimiteri la materialul recoltat din săpături, material care ar trebui să fie deja luat în evidență pe fișele analitice de arheologie, acțiune ce nu e îndeplinită deocamdată unanim. Fișa mai face referiri la măsurile de conservare și restaurare efectuate în timpul campaniilor, la zonele de protecție organizate, sau la ridicările topografice. Iată numai o mică serie de implicații ale evidenței șantierelor arheologice, în spații colaterale deosebit de complexe și care își așteaptă o rezolvare. E de dorit ca sistemul patrimoniului cultural național să pună ordine în acest domeniu și să dea exemplu de disciplină, principialitate și consecvență.

Cele câteva aspecte ale raportului dintre evidența și protecția stațiilor arheologice, prezentate aci, vin să confirme importanța și locul central pe care îl ocupă evidența în sistemul patrimoniului cultural național.

THE EVIDENCE AND THE SAFEGUARDING OF THE ARCHAEOLOGICAL SITES

ABSTRACT

The evidence of archaeological sites can be used to achieve maximum effectiveness only by the application of the modern investigation and research techniques such as aerophotogrammetry, the new methods of archaeological aerophotography etc. In order to implement this desideratum, it is highly necessary to elaborate a powerful legislation concerning the responsibility of the local bodies towards the vestiges that supply our patrimony with historical and cultural evidence.